

Et grønt partnerskab om naturoplevelser og aktiviteter på Odden i Silkeborg By

Februar 2013

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Hvad er Odden?	3
Ideer, som indgår i partnerskabet	6
Projektbeskrivelse	8
Faciliteter i det intensive landskabsrum	8
Faciliteter i det ekstensive landskabsrum	13
Budgetovervejelser	17
Anlægsbudget	17
Driftsøkonomi	18
Digital formidling	19

Udsigt fra nordsiden af Odden mod Alderslyst

Stibroen fra Silkeborg til Odden

Indledning

Den 16. marts og 23. august 2012 er der holdt indledende møder på Silkeborg Kommune om muligheden for at etablere et grønt partnerskab om naturoplevelser og aktiviteter på Odden.

Det blev besluttet, at afsøge muligheden for at etablere et GudenaaPartnerskab i tilknytning til OplevGudenaa – et projekt om bæredygtige oplevelser og formidling fra kilde til fjord. Støttet af Nordea-fonden og udført af Naturstyrelsen, AQUA og VisitGudenaa.

Naturstyrelsen og Silkeborg Kommune har tidligere i fællesskab udarbejdet en idébeskrivelse om et naturrum på Odden - bl.a. med udgangspunkt i en offentlighedsprocedure, hvor der er indhentet ideer fra borgerne. Der har bl.a. været afholdt en workshop og indsamling af idéer er sket via Facebook.

Efterfølgende har der været afholdt partnerskabsmøder den 17. september 2012, den 5. novem-

ber 2012 og den 21. januar 2013, hvor projektets indhold er drøftet grundigt igennem med partnerne, som ved projektbeskrivelsens udarbejdelse er:

- Th. Langs Skole og SFO
- Th. Langs VUC og HF's sundhedsprojekt
- Kornmod Realskole
- Turisme Silkeborg
- Lokalrådet for Silkeborg City
- Alderslyst Lokalråd
- DGI
- Junior Chamber Silkeborg
- Friluftsrådet
- Naturstyrelsen Søhøjlandet / OplevGudenaa
- Silkeborg Kommune, Natur og Miljø

Silkeborg Kommune, Natur og Miljø, har været tovholder på udarbejdelsen af projektbeskrivelsen, og kommunen vil fremover stå som økonomisk ansvarlig for ansøgninger etc.

Som konsulent på projektbeskrivelsen har landskabsarkitekt Bendt Nielsen medvirket.

Det er sandsynligvis fra rytterdistriktets tid, at navnet Horsnæs Odde anvendes om Odden. Det fremgår af kortet over Rytterdistriktet fra 1723, at Odden indgik i et større område, hvor rytterhestene græssede, og hvor man slog hø til foder. Disse områder er benævnt med litra A på udsnittet af rytterdistriktkortet. Navnet Kalgårds Vig kan komme af, at det var her hovedgårdens ungkreaturer – kalvene – græssede.

Hvad er Odden?

Odden er ejet af Naturstyrelsen, og indgår i det store kompleks af offentlige skove, der ofte går under betegnelsen Silkeborg Skovdistrikt. Odden er en del af Lysbro Skov og hed tidligere Horsnæs Odde.

I middelalderen hørte Silkeborg Skovene under Silkeborg Slot, som ifølge arkæologiske undersøgelser er grundlagt i 1385 - sandsynligvis af adelslægten Mus, som gav bispestolen i Århus løfte om slottet i 1414. Det var dog først i 1532, at bispestolen fik stadfæstet ejendomsretten. Ved reformationen i 1536 blev slottet overtaget af kongen, som op gennem renæssancen bl.a. udnyttede de store skove til kongelige jagter.

Kongens udgifter til krige i 1600-tallet havde medført stor gæld, og Silkeborg Slot blev i 1664 overdraget til kongens vinhandler Christian Fischer - dog med en tilbagekøbsklausul. I 1720 tilbagekøbte kongen derfor Silkeborg og udlagde ejendommen som en del af det enorme Skanderborgske Rytterdistrikt, hvor ca. 700 soldater i rytterhæren fik ophold for sig selv og rytterhestene.

I 1767 blev Det Skanderborgske Rytterdistrikt solgt på auktion. Auktionspapirerne fortæller, hvordan kongen forsøgte at oprette nye Hovedgårde, som man ville sælge sammen med tilhørende bøndergods i de omliggende landsbyer. Silkeborg Hovedgård blev erhvervet af ritmester Hans Nikolaj Hoff, som opførte nye hoved- og avlsbygninger, dér hvor

Silkeborg Museum ligger i dag. I dag er museet indrettet i bl.a. den gamle hovedbygning og et stykke af en staldlænge.

I 1805 indførtes fredskovsforordningen. Store dele af de tidligere skovarealer i Danmark var ødelagt og opdyrkede, så man fredede de skove, der var tilbage mod rydning, forhugning, kreaturgræsning m.v. Det skete ved afgrænsning og inddigning af de fredede skove - heriblandt Silkeborg Skovene.

Da ejeren af Silkeborg Hovedgaard gik fallit, overtog staten som største kreditor hovedgården på en auktion i 1823. Herefter blev området splittet op i Silkeborg Skovdistrikt og Silkeborg Hovedgård. På hovedgårdens jord voksede byen Silkeborg frem fra midt i 1840'erne på baggrund af etableringen af Silkeborg Papirfabrik.

Silkeborg og papirfabrikken nød i begyndelsen godt af Gudenåens vand, som kunne benyttes til vandkraft og pramdrift mellem Silkeborg og Randers. Men det blev endnu bedre, da byen blev koblet til

Silkeborg Hovedgaard – Silkeborg Museum

jernbane-nettet i 1871 og kunne få status af købstad i år 1900. Byen voksede videre frem på de markarealer, der var afgrænset af fredskoven. Der ved er den interessante situation opstået, at Odden ligger ubebygget hen som et bynært skovområde, med bymæssig bebyggelse mod både nord og syd ved Silkeborg Langsøs bredder. Dermed har Odden naturligt fået et særligt fokus som en meget smukt beliggende bynær skov med friluftsmæssige interesser fra de mange omliggende bebyggelser.

I nyere tid har en række særlige forhold gjort sig gældende vedr. anvendelsen af Odden:

- Der har sidst i 1800-tallet ligget en kalkovn, hvor Odden går over i Lunden mod syd jf. ældre kort.
- Allerede før 1900 lejede skøjteløbere sig ind på Kalgårdsvig, og den blev under 2. Verdenskrig

suppleret med en kunstig bane, dannet ved opdæmning af en lille eng på Odden.

- Den første bro til Odden blev anlagt i 1902. Det var en træbro, og den blev i 1920'erne erstattet af den nuværende betonbro. Der var frem til ca. 1930 etableret en skolebadeanstalt på Odden.
- 1925 anlagde Silkeborg Tennisklub tre røde baner på Odden, og det gjorde klubben i stand til at arrangere stævner i de mest pragtfulde omgivelser. Banerne eksisterede til 1973.
- Fra sidst i 1970'erne var der indrettet en Trim-bane på Odden med forskellige motionsredskaber.
- Ud over muligheden for gode spadser- og løbeture er Odden i lokalbefolkningen også kendt for sit elefantbad. Den betegnelse opstod med omrejsende cirkus, hvor elefanterne blev trukket ud på Odden for at blive vasket.

Odden – ca. 1870, 1945 og 1976. Øverst: Kalkovnen ses i bunden af Kalgård Vig. I midten: Stibroen fra Silkeborg til Odden er etableret. Nederst: Tennisbanerne er afsat som en markeret firkant yderst på Odden.

Idag er Odden uden faciliteter, men er udlagt som hundeskov. Der er indrettet et afmærket sundhedsspor, hvor man kan måle sin kondi, og så indgår Odden i et projekt under Dansk Orienterings Forbund om faste orienteringsløbsposter i skoven.

Området inden for de volde, som tidligere afgrænsede tennisbanerne, kaldes det intensive rum. Resten af Odden ind til Kalgårdsvej, kaldes det ekstensive rum.

Situationsplan Odden 2012, Kort: Silkeborg Kommune

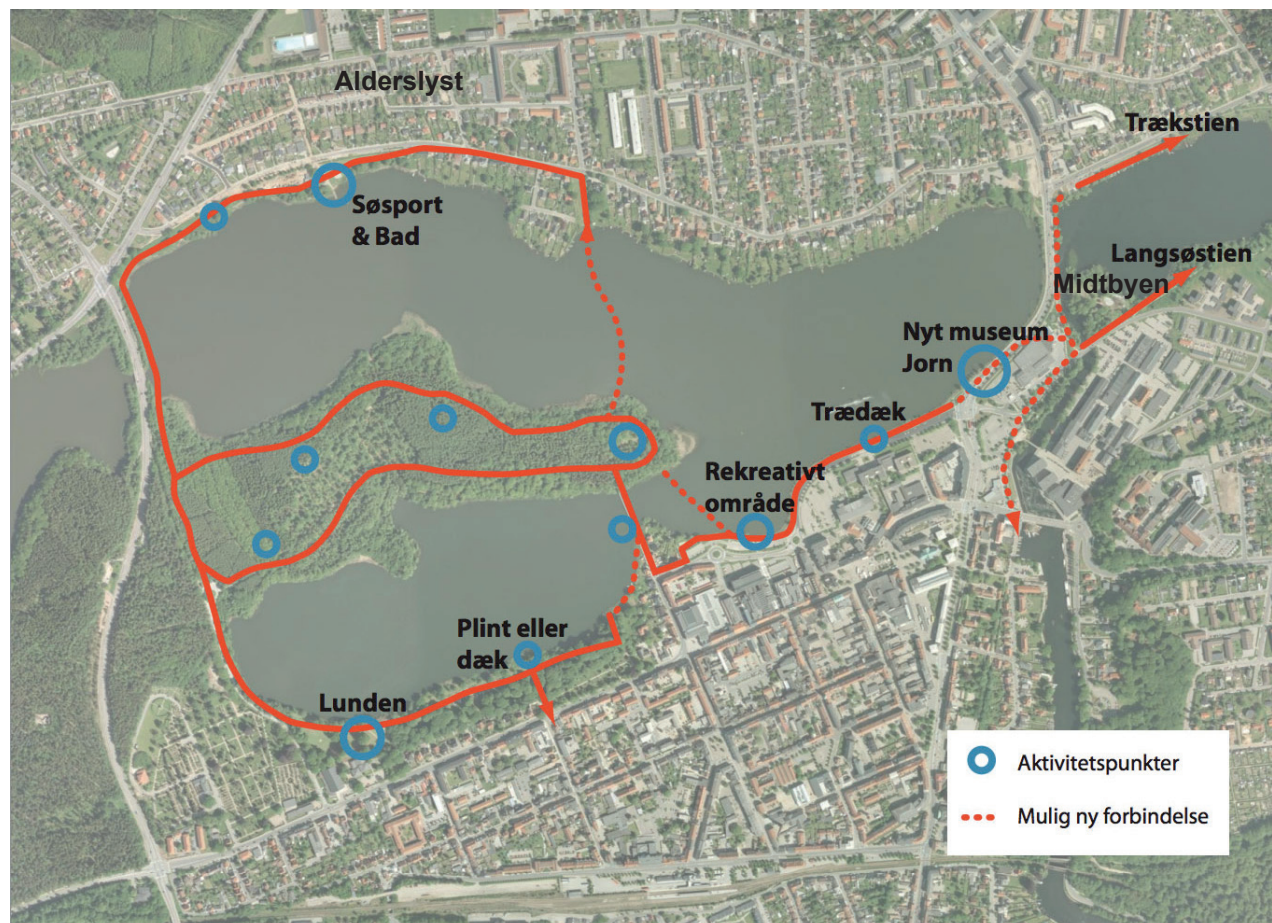
Ideer, som indgår i partnerskabet

Partnerne har på flere møder drøftet og prioriteret mellem en lang række idéer og ønsker til indretning af Odden.

I det intensive rum forestiller partnerskabet sig, at der kan placeres anlæg til besøgende – f.eks. dagplejere, daginstitutioner, skoler og familier m.v. Anlæggene i det intensive rum har partnerskabet prioriteret til at være:

1. Bålhytte/grillhytte med overdækkede siddepladser til undervisning
2. Naturlegeplads/aktivitetsplads både for børn og voksne inkl. leg med vand
3. Borde/bænke-sæt med og uden overdækning og med plads til engangsgrill
4. Handicapvenlige stier også til dagplejernes barnevogne
5. Toiletter med vand og el samt faciliteter til omklædning samt naturbruser à la Kneipp
6. Formidling af Funder Ådal samt oversigtskort

Partnerne ønsker en badestrand på dette sted

Forslag til Kommuneplan 2013 – nye stibroer mellem Odden og Alderslyst og mellem Odden og Midtbyen.

I det ekstensive rum har partnerskabet prioriteret:

7. Etablering af rydninger/lysninger
8. Bordebænkesæt i lysningerne
9. Motionsredskaber til naturfitness med inspiration fra cross-fitness og boulder-climbing
10. Begrænsning af hundeskoven
11. Anløbsbro (handicapvenlig) for kano/kajak
12. Handicapvenlig lystfiskeplatform
13. Badestrand og kapsvømmebane i form af flydende markering

Illustration – stibro mellem Odden og Alderslyst

14. Tårn til rollespil og udkig
15. Forbedring af stierne til handicappede og barnevogne
16. Formidlingsspots – f.eks. med kobling til OplevGudenaa's overordnede formidlingskoncept og dermed kobling til turisme
17. Oplevelsespunkter og oversigtskort
18. Navneskilte på typiske træarter (miniARBoret)
19. Geocaching

Partnerskabet har drøftet, om arkitekturen bør være unik, eller om der skal placeres driftssikre standardløsninger – f.eks. efter Naturstyrelsens koncept om "Små huse i skoven" (se eksempler side 8 og 11).

Valget er faldet på, at der i budgettet sikres mulighed for at bearbejde standardløsningerne til et særligt udtryk for Odden.

Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at Silkeborg Kommune i kommuneplanen indarbejder mulighed for at forlænge den eksisterende stibro fra syd med en ny stibro fra Odden og mod nord til Alderslyst. Der vil i denne sammenhæng være tale om et meget bekosteligt anlæg, som bl.a. vil øge fokus på Odden og de faciliteter, der indrettes her.

Fokus på renholdelse

Oddens bynære beliggenhed gør, at der kommer mange gæster, og at der blandt disse er en del, som kunne gøre mere for at huske efterladenskaber i form af affald.

Derfor har partnerskabet drøftet en idé om at fokusere mere på håndtering af affald – evt. som en særlig formidlingsindsats og et undervisningsemne på netop Odden.

Derfor er der i budgettet afsat midler til formidling vedr. miljø samt opsætning af affaldsspande ved faciliteterne i det intensive rum, hvortil man kan køre i bil for afhentning af affald.

Supplerende projektønsker

Partnerskabet udelukker heller ikke, at der på sigt kan tilknyttes særlige projekter som f.eks.:

- Land-art
- En flydende sauna
- Sheltere til overnatning - f.eks. på nordsiden af Odden

I forbindelse med udførelsen af partnerskabets projektønsker er der store ambitioner om at inddrage partnerne og byens øvrige frivillige foreningsliv.

Det skal også undersøges nærmere, om ungdomsarbejdsløse f.eks. fra Silkeborg Produktionshøjskole kan indgå i noget af arbejdet.

Fra idé-workshop på Odden

Eksempel på toiletbygning med overdækkede borde-bænke-sæt – Naturstyrelsen: Små huse i skoven

eventuelle udluftnings-anordninger og endvidere er risikoen for nedbrænding af hytten større, hvis der tillades brug af åben ild. Det stiller sig lidt anderledes med brug af grill under tag, som vurderes at være mindre risikabelt.

Da et overdækket siddeområde også skal kunne anvendes til undervisningsformål, foreslås det, at der etableres supplerende borde/bænkesæt i det fri. Ved disse borde/bænke-sæt placeres faste grills og riste på bordene til eengangsgrills for at trække udendørs tilberedning af mad uden for de hytterne med de overdækkede siddepladser.

Projektbeskrivelse

Faciliteter i det intensive landskabsrum

Ad 1. Bålhytte/grillhytte med overdækkede siddepladser til undervisning

Der tages budgetmæssigt udgangspunkt i hytter fra Naturstyrelsens katalog over "Små Huse i Skoven" med siddepladser under tag. Det kan etableres toilettenhed omklædningsfaciliteter, bruser og lockerskabe i disse modeller.

Bål under tag har vist sig u hensigtsmæssigt, da røgen ofte lægger sig under tagfladen uanset

Eksempel, grillhytte i Siim Skov

Ad 2. Naturlegeplads/aktivitetsplads både for børn og voksne inkl. leg med vand

Balancen mellem børns frie leg i naturen og iscenesættelse af legen via faste redskaber skal overvejes nøje. Odden er først og fremmest et naturområde, hvor leg med naturens egne materialer skal fremmes mest mulig. Derfor skal en naturlegeplads indrettes forholdsvis simpelt med naturmaterialer. Der vurderes især at være behov for legeredskaber til de mindste børn i det intensive rum.

Det foreslås, at der nedsættes en arbejdsgruppe med repr. for området skoler og daginstitutioner til detailplanlægning af legepladsens indhold. Arbejdsgruppen skal serviceres med sekretariatsbistand og eksperthjælp i forbindelse med sikkerhedsvurderinger og endelig sikkerhedsgodkendelse af legeredskaber.

Der var som tidligere nævnt oprindeligt etableret tennisbaner på Odden. Man kan stadig finde spor efter den oprindelige røde grusbelægning på området, ligesom der er rester af de jordvolde, som omgav banerne.

Eksisterende, simpel lege-facilitet på Odden

Overordnet skitseplan for indretning af Odden – det ekstensive rum

Naturlegepladsen Gåsebjergsand, Svanninge

Det foreslås, at det oprindelige baneområde ryddes helt for bevoksning og udlægges med nye kørefaste grusbelægninger. Det er i dette område, der placeres bygning(er) med toiletter m.v. – på kortet til højre benævnt byggefelt. Åbne grusarealer i øvrigt kan anvendes til leg og uorganiserede boldspil, petangue m.v., og i nærområdet omkring byggefeltet indrettes naturlegepladsen.

Borde/bænke-sæt med grillrist til eengangsgrills

Ad 3. Borde/bænke-sæt med og uden overdækning og med plads til eengangsgrill

Som nævnt under ad 1 etableres overdækkede borde/bænkesæt under tag med plads til en skoleklasse ad gangen.

Derudover opsættes i eller med nær tilknytning til det intensive rum 5 borde/bænkesæt med riste til eengangsgrills samt 2 faste svinggrills. Erfaringen har vist, at borde/bænkesæt efter Naturstyrelsens model med nedgravede ben er de mest stabile overfor hærværk. Der har desværre ofte vist sig problemer med flytbare borde/bænkesæt i bynære områder – de havner f.eks. i søen eller på bålet.

Luffoto af Odden, 1954, med tennisbanerne.
Flyfoto.dk

Ad 4. Handicapvenlige stier også til dagplejernes barnevogne

Silkeborg Kommune har i kommuneplanen indarbejdet en idé om at forlænge den eksisterende stibro fra Hostrupsgade til Odden med en ny stibro fra Odden til Alderslyst – måske endda også udskifte den eksisterende stibro med en ny bro fra Odden og mere direkte i retningen mod Midtbyen. Derfor vil det give god mening at indrette den østlige del af Odden med handicapvenlige belægninger til kørestole, rollatorer og klapvogne/barnevogne m.v.

Da Odden er et naturområde bør disse belægninger være udført som kørefaste grusbelægninger med et afsluttende lag stenmel. Handicapvenlige stier forslås udlagt i min. 2 meters bredde, så 2 kørestole ubesværet kan passere hinanden.

Ad 5. Toiletter med vand og el samt faciliteter til omklædning samt naturbruser á la Kneipp

Som nævnt under ad 1 er det ønsket at etablere toiletter og omklædningsfaciliteter på Odden.

Der fremføres vandstik og el, så der opnås en standard modsvarende den bynære beliggenhed. Det vil sige, at der etableres belysning på toiletterne samt rindende drikkevand. Der opsættes også en udendørs bruser ved den ene hytte vendt mod badestranden – inspireret af dr. Kneipp.

Dr. Kneipp (1821-1897) arbejdede med det hele menneske ud fra 4 hjørnestene: Vand, planter, bevægelse og ernæring. Vand er velgørende for vores kredsløb, og regelmæssig kropslig aktivering som f.eks. vandring, svømning og cykling uden præ-

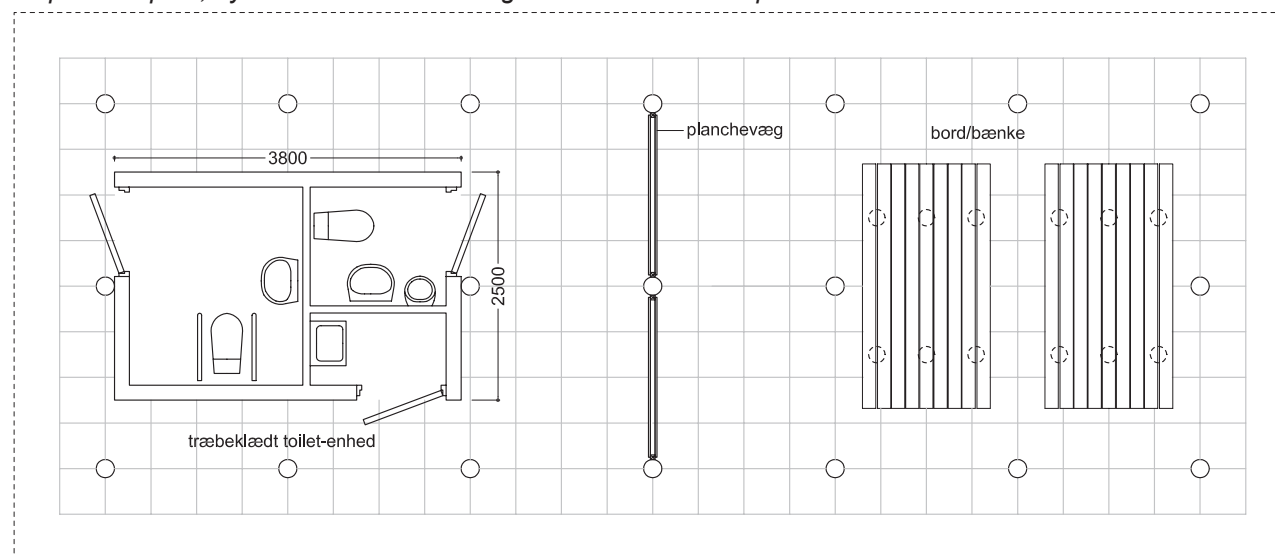
stationspres bør helst foregå i fri natur. Der lå en Kneippkuranstalt i Silkeborg i perioden 1897-1933.

Ad 6. Formidling af Funder Ådal samt oversigtskort

Odden forventes anvendt af f.eks. dagplejere, daginstitutioner og Silkeborgs skoler til leg og læring jf. kommunens lærings- og trivselspolitik. Der opsættes formidling i både det intensive og det ekstensive rum.

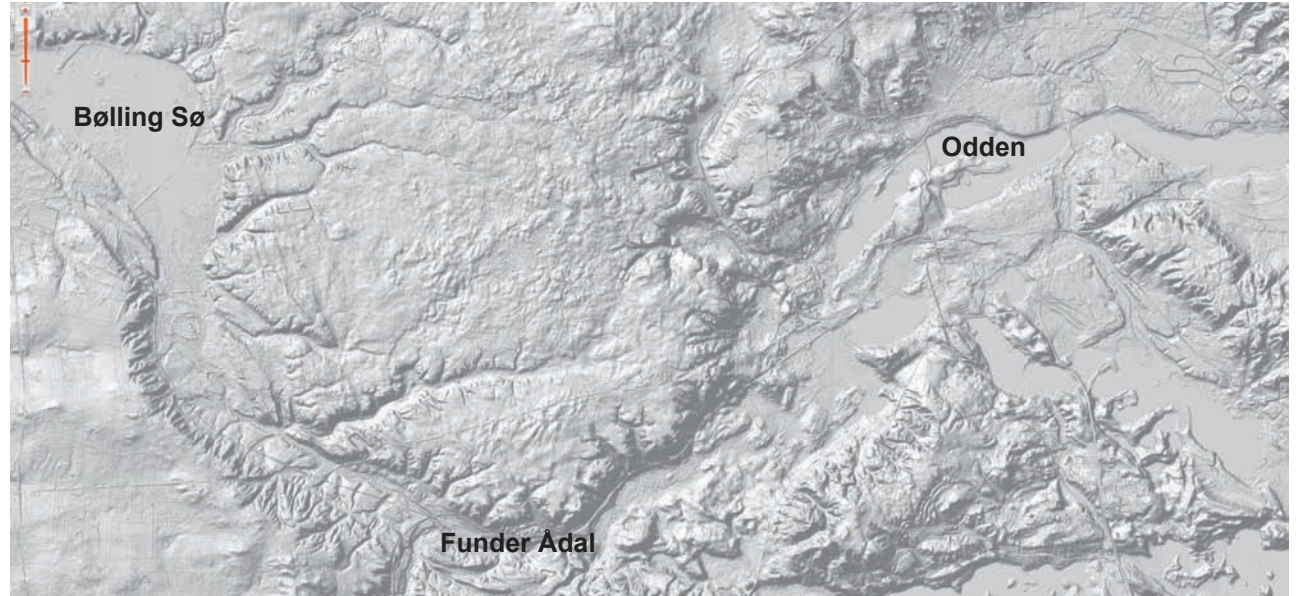
Da Odden samtidig er et grønt GudenaaPartnerskab ses formidlingen også i et Gudenå-perspektiv. Gudenåen gennemløber Silkeborg Langsø i dens østlige del, mens tilløbet fra Funder Å ledes til Gudenåen gennem den vestlige del af langsøen.

Inspirationsplan, hytte med toilet-enhed og overdækkede siddepladser

Eksempel på A2-infotavle

Geologisk set er "sammensmeltningen" mellem Gudenådal og Funder Ådal en meget spændende og kompleks naturhistorie, som foreslås formidlet på faste plancher og evt. i terrænmodel i det intensive rum til formidlings- og undervisningsformål.

Der opstilles ved eksisterende højskilt til Sundhedssporet yderligere en A2-informationstavle med oversigtskort over Odden samt vejledning og ordensregler for anvendelsen af faciliteterne på Odden.

Da AQUA er partner i OplevGudenaa skal denne formidling koordineres med AQUA, hvor der bl.a. indrettes en ny udstilling om Gudenåen.

Hillshade-terræn kort (øverst) og kurvekort (nederst) over Bølling Sø, Funder Ådal og Silkeborg Langsø m.v. Kort: Silkeborg Kommune

Faciliteter i det ekstensive landskabsrum

Ad 7. Etablering af rydninger/lysninger

Naturstyrelsen Søhøjlandet står for bl.a. skovdriften på Odden. Der er i 2011 udført udtynding og mindre rydningsarbejder på Odden. Disse arbejder foreslås som nævnt fulgt op med en fuldstændig rydning af det oprindelige område med tennisbaner samt etablering af 2-3 rydninger i øvrigt på Odden øst for Kalgårdsvej.

Lysningerne må gerne etableres med søudsigt, og der placeres borde/bænke-sæt med grill-riste jf. punkt 8.

Naturstyrelsen Søhøjlandet forventes at kunne stå bag etableringen af lysningerne, idet der skal findes en balance mellem benyttelse og beskyttelse samt den skovdrift, der foregår på Odden.

Ad 8. Bordebænkesæt i lysningerne

Der budgetteres med 6 borde/bænke-sæt efter Naturstyrelsens model med nedgravede ben. De placeres i grupper a 2-3 stk. i lysningerne.

Laven-Linå Idrætsforening har opsat en skovfitnessbane i Linå Vesterskov.

Ad 9. Motionsredskaber til naturfitness med inspiration fra cross-fitness og boulder-climbing

Langs det eksisterende Sundhedsspor foreslås der opsat redskaber til naturfitness med inspiration fra cross-fitness og boulder-climbing.

Cross-fitness er et styrke- og konditionsprogram, der er bygget op om bevægelser i høj intensitet indenfor en række kriterier: Udholdenhed, hastighed, balance, smidighed, styrke, koordination, præcision og behændighed. Boulder-climbing er klatring uden tov på små svære baner eller klipper, der sjældent er i større højder end 3-5 meter over terræn.

Det foreslås, at den præcise indretning af en bane overlades til en arbejdsgruppe bestående af rele-

vante motions-klubber i Silkeborg, som også kan/vil stå for driften af banen. Arbejdsgruppen skal serviceres med sekretariatsbistand og eksperthjælp i forbindelse med sikkerhedsvurderinger og endelig sikkerhedsgodkendelse af motionsredskaber.

Ved den detaljerede tilrettelæggelse er det vigtigt med udformning og kvalitet, så redskaberne kan bruges i al slags vejr. En del af banen kan udformes som Tarzan-bane - f.eks. med tidtagning, da mange føler større engagement ved et indbygget konkurrencemoment. De eksisterende faste orienteringsposter bør udvides med flere og gerne med tilkøbt skattejagtskoncept som f.eks. "Skat i skoven".

Hundeskov i Siim Skov

Ad 10. Begrænsning af hundeskov

I dag er Odden som nævnt et område, hvor man må gå med løse hunde. Løse hunde vurderes dog at være uforeneligt med naturlegeplads, løberute og udendørs fitness, hvorfor det vil være naturligt at afgrænse en egl. indhegnet hundeskov til området ved parkeringspladsen ved Kalgårdsvej.

Hundejere kan fortsat lufte hund på hele Odden, men dog kun i snor uden for hundeskov. Da der er tale om en tilbagetrækning af en tidligere given mulighed, vil det være nødvendigt med øget skiltning for at ændre på opfattelsen af de rettigheder og vaner, som idag må formodes at være indarbejdet hos hundelufferne.

Ad 11. Anløbsbro (handicapvenlig) for kano/kajak

Nord for badeområdet jf. ad 13 etableres en anløbsbro for kano- og kajakfolket. Anløbsbroen etableres som en pontonbro, der skal på land om vinteren for at ikke at blive ødelagt af evt. isskruninger m.v.

En pontonkonstruktion muliggør også, at broens højde over vandet tilpasses de forholdsvis lave fartøjer, og at broen indretter sig på de variationer

i vandspejlet, der naturligt følger med årstiderne. Anlægget er ikke henvendt til motorbåde, som har en række egne pladser i søsystemet gennem Brosamarbejdet.

Broen udføres i handicapvenlig form – det vil sige, med et solidt og stabilt landfæste, jævne overgange mellem de enkelte pontonner og landfæstet samt træsti til faste belægninger ved shelters.

Det forudsættes, at kano- og kajakfolket gennem egne klubber vil kunne stå for vinteroptagningen.

Handicapvenligt isætningssted for kanoer og kajakker ved Emborg Bro – udført af Boye Broer. Rådgivning om tilgængelighed er udført af Handiplan Plus.

Handicapvenlig lystfiskeplatform ved Gudenåen nær Randers

Ad 12. Handicapvenlig lystfiskeplatform

Lystfiskeri er ikke foreneligt med badning og med sejlads. Derfor bør en lystfiskeplatform ikke placeres sammen med badestrand og anløbsbro for kanoer og kajaker.

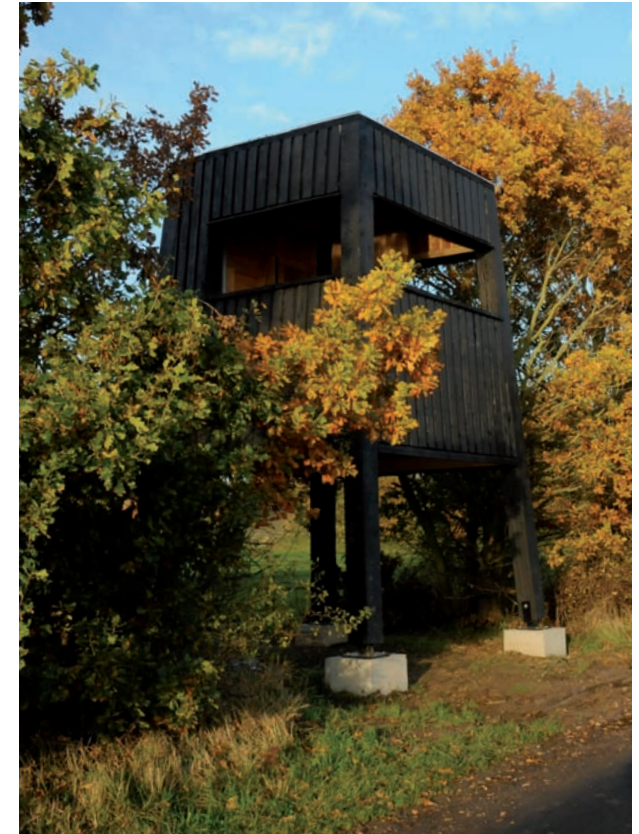
Et andet grønt GudenaaPartnerskab, der involverer bl.a. lystfiskerforeninger og handicaporganisationer, beskæftiger sig netop med handicapvenlige lystfiskeplatforme, hvorfor det forventes, at modellen udvikles i denne sammenhæng, men etableres gennem dette aktuelle partnerskab om Odden.

Ad 13. Badestrand og kapsvømmebane i form af flydende markering

Der er i realiteten allerede en velegnet badestrand yderst på Oddens østligste spids, hvor der er et område med sandbund. Der er dog ingen omklædningsfaciliteter, hvilket forventes etableret i tilknytning til bygning(er) jf. punkt ad 5.

For at øge strandens komfort foreslås der tilkøbt sand samt etableret en ponton badebro.

Der opsættes en svømmebane i form af et 25 meter langt bølgebrydende banetov ud for badestranden. Banetovet kan samtidig markere en afgrænsning af et mere børnevenligt område og en kapsvømmebane på tovets yderside.

Ad 14. Tårn til rollespil og udkig

Naturstyrelsen har udviklet et udkigstårn til eksempleringen om Små Huse i Skoven. Det foreslås, at der opsættes et tårn efter denne model i kanten af søen, men dog skjult i træbevoksningen.

Tårnet kan evt. opstilles på Oddens sydside i den lille vig, der er afgrænset her, og hvor der må formodes også at være et interessant fugleliv.

Ad 15. Forbedring af stierne til handicappede og barnevogne

For at sikre yderligere fremkommelighed for handicappede i kørestole samt publikum med barne- og klapvogne, rollatorer m.v. etableres der en generelt mere jævn og fast belægning på skovvejene fra parkeringspladserne ved Kalgårdsvej og Søndre Ringvej frem til det intensive rum på Oddens østlige pynt.

Det er dog i det intensive rum, at der er mest fokus på etablering af handicapadgang.

Belægningsforbedringen på skovvejene består derfor i en afretning af ujævnheder samt udlægning af et passende lag cykelgrus, som med runde sten-korn modvirker punkteringer.

Ad 16. Formidlingsspots – f.eks. med kobling til OplevGudenaa's overordnede formidlingskoncept og dermed kobling til turisme

Der arbejdes i mange sammenhænge med digital formidling, og der laves en del lokale applikationer. Men jo flere applikationer, der udvikles, jo mindre ser brugen ud til at blive, da mængden af applikationer efterhånden er så stor, at den enkelte applikation drukner i mængden. Den største synlighed fås ved indgåelse af større samarbejder, hvor man markerer en samlet egn eller indgår i et landsdækkende koncept.

OplevGudenaa har udviklet et mobilt website, der sammenknytter natur- og kulturhistorier fra HistoriskAtlas med informationer om faciliteter fra Naturstyrelsens UdiNaturen.dk på et digitalt skærmskort fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Endvidere er det håbet, at information fra turismens portal TellUs også vil kunne vises. Se side 18.

Det foreslås derfor, at formidling vedr. Odden indlæses på de respektive platforme, og at de vises på OplevGudenaa.dk.

Der opsættes QR-koder, der gør det muligt at hente natur- og kulturhistorier som podcasts via smartphones. Dette udelukker ikke, at smartphones med GPS-visning kan hente formidlingen uden brug af koderne.

Ad 17. Oplevelsespunkter og oversigtskort

Ved 3 udvalgte lokaliteter på Odden opsættes A2-infotavler med natur- og kulturhistorisk information af relevans for den pågældende lokalitet.

Det kunne f.eks. være:

1. Odden som bynært friluftsområde til forskellige tider – opsættes f.eks. ved badestranden
2. Rørskoven og rørskovens dyreliv ved udkigstårnet
3. Søens fisk ved lystfiskeplatformen

Ved parkeringspladsen ved Kalgårdsvej og Søndre Ringgade opsættes A2-informationstavler med oversigtskort over Odden samt vejledning og ordensregler for anvendelsen af faciliteterne på Odden.

Ad 18. Navneskilte på typiske træarter (miniarboret)

Også for at styrke Oddens anvendelse til undervisningsformål skiltes en række af områdets typiske træer med danske og latinske navne samt kortfattede fortællinger om træarten. Dette formidlingskoncept kan opfattes som et supplement til vådbundsarboretet ved Vejlsøhus (hør historien ved at scanne QR-koden på side 18).

Ad 19. Geocaching

Geocaching er et verdensomspændende koncept, der vedligeholdes og formidles på frivillig basis.

Der er allerede udlagt enkelte caches nær Odden, men der kunne godt være endnu et par stykker for at tiltrække det publikum, der deltager i denne leg. Der afsættes ikke midler til geocaching, da det jo netop er et brugerdrevet projekt, men der opfordres til, at der udlægges caches efter konceptet.

Budget-overvejelser

Anlægsbudget

Der er i anlægsbudgettet taget udgangspunkt i, at Odden er et bynært område med et deraf følgende forholdsvist stor slid. Derfor skal de opstillede faciliteter være robuste og velegnede til mange målgrupper.

En del af de opstillede faciliteter kræver en professionel indsats fra håndværkere samt indkøb og

På Kildebjerg Ry er der opsat opbevaringsskabe efter samme model, som Post Danmark bruger til postdepoter. For 20 kr. kan publikum låse effekter inde, mens man benytter friluftsfaciliteterne.

Budget for indretning af Odden

Alle priser er eksklusive 25 % moms

Emne	Antal	Stk. pris	Intern løn	Ekstern løn	Materialer	Sum
Projektomkostninger						
Planlægning			40.000	30.000		70.000
Ansøgninger, finansiering				25.000		25.000
Myndighedstilladelser			25.000	30.000		55.000
Design				150.000		150.000
Tovholderi på udførelsen			25.000	80.000		105.000
I alt, projektomkostninger			90.000	315.000		405.000
Faciliteter i det intensive rum						
Hytte med siddepladser til en klasse	1	500.000		350.000	150.000	500.000
Toilet m. tank	1	250.000		125.000	125.000	250.000
Omkædningsfaciliteter/opbevaringsrum	1	150.000		75.000	75.000	150.000
Vandstik	1	60.000		25.000	35.000	60.000
Elforsyning	1	35.000		15.000	20.000	35.000
Bruser	2	25.000		30.000	20.000	50.000
Lockerskabe	8	5.000		10.000	30.000	40.000
Naturlegeplads	1	200.000		150.000	50.000	200.000
Åbne arealer til boldspil	1.300	100		65.000	65.000	130.000
Borde/bænkesæt	5	8.000		12.500	27.500	40.000
Affaldsstativer	6	1.500		0	9.000	9.000
Faste grills	2	8.000		1.000	15.000	16.000
Grillriste til udendørs borde/bænke	5	1.500		1.500	6.000	7.500
Handicapvenlige sti-belægninger	320	420		67.200	67.200	134.400
I alt, faciliteter i det intensive rum				927.200	694.700	1.621.900
Formidling i det intensive rum						
Funder Ådal, plancher/model	1	100.000		50.000	50.000	100.000
Formidling og undervisningsmat. om affald/miljø	1	50.000		25.000	25.000	50.000
Oversigtstavle over Odden, A2	1	14.000		9.000	5.000	14.000
I alt, formidling i det intensive rum				84.000	80.000	164.000

Fortsættes næste side

brug af holdbare materialer af en fornuftig kvalitet for at der sikres en udførelse, der er vil få en lang levetid.

Det vil dog også være muligt at inddrage frivillige kræfter i etableringen af mange af de faciliteter, der

indgår i projektbeskrivelsen – f.eks. klargøring af arealer, opstilling af borde/bænke-sæt, nedgravning af infotavler m.v. Partnerne og de brugergrupper disse repræsenterer – f.eks. forældrekrederne bag skoler og daginstitutioner – vil kunne levere en samlet frivillig indsats på min. 300 timer.

Driftsøkonomi

Det er Naturstyrelsen Søhøjlandet, der som ejer af Odden står for områdets daglige drift - herunder vedligeholdelsen af stier og skovveje samt skovdriften i almindelighed.

Ved nyindretning af faciliteter på Odden skal der indgås en samarbejdsaftale mellem Naturstyrelsen og Silkeborg Kommune om driften, så de dele af projektet, som ikke falder naturligt inden for Naturstyrelsens driftsforpligtelse som udgangspunkt varetages af kommunen.

I den udstrækning det er muligt, vil faciliteter målrettet bestemte brugergrupper blive driftet af disse grupper – f.eks. gennem partnerne i partnerskabet. Det kan være arbejder som f.eks. vinteroptagning af pontonbroer, behandling af bygninger med træolie eller lign., almindelig oprydning og vedligeholdelsesopgaver – f.eks. ved at indkalde til aktivitetsdage i løbet af året.

			<i>Fortsat fra forrige side</i>		
Faciliteter i det ekstensive rum					
Etablering af rydninger/lysninger			30.000	10.000	40.000
Borde/bænkesæt	6	8.000	15.000	33.000	48.000
Grillriste til udendørs borde/bænke	6	1.500	1.800	7.200	9.000
Motionsredskaber/naturfitness	8	25.000	144.000	56.000	200.000
Afgræsning af hundeskov, hegn/låger	1	40.000	20.000	20.000	40.000
Anløbsbro f. kano/kajak, handicapvenlig	1	180.000	90.000	90.000	180.000
Fiskeponton, handicapvenlig	1	30.000	15.000	15.000	30.000
Badestrand, tilkøsel af sand og badebro	1	125.000	62.500	62.500	125.000
Svømmebane, flydende markering	1	10.000	2.000	8.000	10.000
Udsigtstårn	1	160.000	80.000	80.000	160.000
Forbedring af stibelægninger	1.000	250	125.000	125.000	250.000
Siltning, standere og piktogrammer	10	1.000	5.000	5.000	10.000
I alt, faciliteter i det ekstensive rum			590.300	511.700	1.102.000
Formidling i det ekstensive rum					
Digital formidling, indhold og indtaling	10	5.000	45.000	5.000	50.000
Pæle og QR-koder	10	1.000	5.000	5.000	10.000
Oplevelsespunkter med A2-infotavle	3	14.000	27.000	15.000	42.000
Skiltning af typiske træer	20	800	8.000	8.000	16.000
Oversigtstavle over Odden, A2	2	14.000	18.000	10.000	28.000
Fugletavle inkl. fugletegninger og ophæng	1	35.000	20.000	15.000	35.000
Geocaching					
I alt, formidling i det ekstensive rum			123.000	58.000	181.000
Uforudsigelige omkostninger, 10 %			9.000	203.950	134.440
I alt ekskl. moms			99.000	2.243.450	1.478.840
				3.821.290	

Odden rummer en masse spændende lokaliteter med formidlingsegnede sumpskove etc.

Digital formidling

Flere steder langs Gudenåen er der etableret digital formidling, hvor man via mobiltelefonen kan "ringe til en historie" eller scanne en QR-kode, som leder til en hjemmeside med historier, videoer, billeder, lydfiler etc.

Den digitale formidling vil i de kommende år blive videreudviklet og drage fordel af de teknologiske landvindinger, der hele tiden foregår. Det er oplagt at etablere formidling via de meget fleksible muligheder, der knytter sig til, at publikum selv er i besiddelse af det nødvendige værktøj – den moderne smartphone med indbygget gps. Og ejerskab af smartphones breder sig hastigt for tiden.

Blandt de største svagheder kan nævnes den meget variende dækning af mobilsignalet, behovet for at kunne oplade mobiltelefonerne og til en vis grad omkostningerne til at downloade information.

Mobil digital formidling kan supplere opsætning af infotavler, brochurer og udstillinger, men ikke erstatte disse måder at formidle på, som hver især har deres styrker og svagheder.

Det er vigtigt, at digital formidling designes til målgrupper og til de platforme, publikum anvender – smartphones, tablets, PC'ere, storskærme etc. Generelt er mobile websites bredere anvendelige end applikationer, der skal designes i flere udgaver til et udvalg af mobile styresystemer i de forskellige typer af smartphones.

Mobile websites er som nævnt afhængige af mobilsignal, hvilket kan være en svaghed flere steder langs Gudenåen – især i landdistrikterne mellem de større bysamfund.

OplevGudenaa.dk og QR-koder

I Søhøjlandet har OplevGudenaa med økonomiske bidrag fra bl.a. Landdistrikspuljen under By- og Boligministeriet, Region Midtjylland og Den Europæiske Regionalfond gennemført et større partnerskabsprojekt om digital formidling sammen med Midtjysk Turisme, VisitSkanderborg, AQUA, Naturstyrelsen og Skanderborg Kommune.

Produktet OplevGudenaa.dk bliver et mobilt website til visning på smartphones. Publikum kan via smartphonen hente geo-koordinerede natur- og kulturhistorier (indlæst af f.eks. museer på

HistoriskAtlas.dk), viden om faciliteter i landskabet (data fra UdiNaturen.dk og Visitdenmark) og se det hele på baggrund af nyudviklede digitale kort fra Kort- og Matrikelstyrelsen.

Da frigivelse af tilladelse til dynamisk datahøst fra de nationale databaser lader vente på sig, er udgivelsen af OplevGudenaa.dk sat på standby, men sitet forventes udgivet under projektet OplevGudenaa. Derfor vil OplevGudenaa arbejde videre med digital formidling i det allerede lagte spor – herunder evt. en udvikling af applikationer, som muliggør, at man hjemmefra kan downloade en vis mængde data til brug i områder med dårlig mobil dækning.

Det vil sige, at formidlingsinstitutioner langs Gudenåen opfordres til at fremstille ny formidling efter de principper, som anvendes i HistoriskAtlas.dk, og de opfordres til at indlæse digital formidling på netop denne platform. Dermed kan der på sigt sikres automatisk visning på OplevGudenaa.dk, og der skabes synergi for publikum, som kun behøver at forholde sig til een visningsmulighed for oplevelser langs Gudenåen.

